

LAISVĖ

Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ica, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ — LIBERTY

Savaitinis
Jungtinėse Valstijose \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 41

★ ★ ★ ★ ★

PENKTADIENIS, SPALIO [OCTOBER] 23, 1981

OZONE PARK, N. Y. 11417

★ ★ ★ ★ ★

70-IEJI METAI

KRISLAI

Savaitgalis Kanadoje
Dar apie Jonestown žudynes
Graikijoje laimėjo socialistai
Castro apie karo pavojų
Pasaulinio Moterų Kongreso
apeliacija į pasaulio moteris
IEVA MIZARIENE

Praejusių savaitgalį buvau pakviesta pas montrealiečius ir jų LLD kuopos ir laisviečių susirinkimą, kuris įvyko šeštadienį. Čia atvyko ir torontiečiai draugai Ylai ir Lauru-sevičiai. Seniai jau besima-čiau su kanadiečiais, tai man kaip tik toks suėjimas paliko nešildomą ispūdį.

Aišku, daugiausia kalbėjo-me apie dabartinį "Laisvės" vaju. Draugai montrealiečiai gražiai, gražiai pasisakė už "Laisvės" tolimesnį palaikymą.

Nors suėjimas buvo nedi-delis, bet aukomis surinkta arti \$1,000. Daug kas prenu-meratas atnaujino sau bei savo artimiesiems, o buvo ir naujų prenumeratorių.

Teko su draugais Kisie-liais, pas kuriuos buvau apsi-stojusi, pakalbėti ir su drau-gu Yla apie Kanados skyrių "Laisvėje", apie LLD reika-lus. Prašiau draugų susirin-kime, kurie tik gali rašyti, kad rašytų į "Laisvę".

Giminės Guyanoje 1978 metais nužudytų 913 kultistų ir paties kunigo Jim Jones, per masinę sektos žudynių tragediją, dabar traukia į teismą JAV žvalgybą (CIA) ir valstybės departamentą sakydami, kad tai buvo jų suokalbis su Jones žudyti ir kontroliuoti socialistiniai nu-siteikusių žmones. Trau-kiantieji į teismą reikalauja \$13.4 milijonų individualių atlyginimų ir \$50 milijonų baudžiamųjų atlyginimų.

Tai buvo viena pačių di-džiausių JAV žmonių trage-dijų istorijoje.

Praejusių sekmadienį progre-syvės jėgos Graikijoje pasie-kė didelį laimėjimą parla-mentiniuose rinkimuose. Lai-mėjimas Andreas Papan-dreous socialistinės partijos ir Graikijos Komunistų Par-tijos privedė prie galo 35 metų dešiniųjų Naujoje De-mokratijos Partijoje vado-vaujamame George Rallis val-dymą.

Socialistai laimėjo 176 pa-rlamentines prieš 109 Nau-rosios Demokratijos Partijos vietas. Komunistų Partija laimėjo 15 vietų.

Kubos prezidentas Fidel Castro pareiškė, kad JAV užpuolimas jo šalies "gali pasaulį privesti į baisų nesu-laikomą karą". Jis tai prane-šė viename pasikalbėjime su Julio Scherer, "Proceso" žur-nalo redaktorium.

Castro stipriai pasisakė prieš Reagano politiką Vidu-rinėje Amerikoje ir El Salva-dore, taip pat prieš jo kiši-masi į Kubos socialistinį išsi-vystimą.

Pasaulinis Moterų Kongre-sas Prahoje, kuris tęsiasi nuo spalio 8 iki 13 baigė kongresą su apeliacija į pasaulio mote-ris — kovoti už taiką, lygibę ir nacionali išsilavinimą. Kongrese dalyvavo apie 1,000 delegatų iš 124 šalių.

Smerkia prez. Reagano ekonominį planą

New York. — Pereitą sa-vaitę laimėjęs Nobelio pre-miją ekonomijos srityje prof. James Tobin, kalbėdamas New Yorko universitete, pa-reiškė, kad prez. Reagano ekonominė politika galinti at-nešti daug skausmo ir padi-ryti didelių nuostolių per pe-reinamąjį kelerių metų laiko-tarpį.

Prof. Tobin, prez. Kenne-dy laikais buvęs ekonominių patarėjų taryboje, ypatingai pabrėžė, kad prez. Reagano politika padeda tik turtingie-siems, o varguoliams ji esan-ti pragaištinga.

Kunigai už socialinį teisingumą

Chicago. — Daugiau kaip trys šimtai įvairių aukštų katalikų dvasininkų bažny-čios pereitą sekmadienį Chi-cago Sun-Times laikraštyje visame puslapyje pasisako prieš Amerikos ginklavimosi eskaliavimą.

Jie kviečia savo parapie-čius viešai išstoti prieš gin-klavimąsi, tvirtindami, jog tos sumos turi būti panaudo-jamas būtinoms socialinėms programoms ir nedarbiui ša-linti.

Kunigų grupė pasivadinusį Priests' Ad Hoc Committee on The Arms Race and Jobs. Jie ragina tikinčiuosius jung-tis į vienetus, kurie kovoja už pasaulio taiką ir nedarbo pašalinimą.

Pakeitimai Lenkijos vadovybėj

Buvęs Lenkijos komunistų partijos vadas Stanislaw Kania [k.] sveikina naująjį partijos vadą gen. Wojciech Jaruzelskį, kuris taip pat yra Lenkijos premjeras ir gynybos ministras.

Varšuva. — Lenkijos ko-munistų partijos Centro Ko-mitetas priėmė Stanislovo Kamos atsistatydinimą ir nauju partijos pirmuoju sek-retorium išrinko premjerą ir gynybos ministrą gen. Woj-ciech Jaruzelskį. Dar šios savaitės metu įvyks partijos CK ir parlamento posėdžiai, kurių metu gali būti padary-ta daugiau pakeitimų Lenki-jos vadovybėje.

Kania iš pareigų pasitrau-kė po keturiolika mėnesių užtrukusių neramumų, atsi-radusių krašte ryšium su iškilimu darbininkų unijos Solidarnosc, kuri pradėjo veikė moderuotai, bet vė-liau, užsienio veikiama, pati nukrypo nuo socialistinio ke-lio ir siekė Lenkiją ta pačia kryptimi pasukti.

Savo pirmojoje kalboje naujasis partijos vadas gen. Jaruzelski pareiškė, kad jis niekad nesiekė konfronta-cijos, visada stengėsi jos išvengti ir šiuo metu jos nenori, bet vienas dalykas yra aiškus ir tai reikia pasa-kyti, kad nuolaidų galimybės yra galutinai išsisėmusios.

Reikia laukti, kad bus im-tasi žygių įvykdyti partijos CK reikalavimus sustiprinti veiklą pašalinti ekonominei krizei ir įvesti griežtesnį režimą prieš antisocialistinę darbo uniją "Solidarnosc".

Centro Komitetas priėmė rezoliuciją, reikalaujančią, kad vyriausybė prirėikau-sinaudotų savo konstitucine prerogatyva užtikrinti taiką krašte. Tai reiškia, kad rei-kalui esant galintis būti įves-tas ir karo stovis ir darbinin-kams bus uždrausta strei-kuoti. Bet dabar to nereika-laujama, o tik kviečiama iš naujo persvarstyti sutartį su darbo unija ir sugrįžti prie šešių darbo dienų savaitės bei laikinai suspenduoti teis-es streikuoti.

Centro Komitetas savo rezoliucijoje toliau pabrėžia, kad partija esanti pasirengu-si dirbti kartu su visais pa-triotiniais vienetais, kurie neina prieš socializmą.

MIRĖ GEN. MOSHE DAYAN

Moshe Dayan

Tel Aviv. — Moshe Da-yan, karys ir valstybės vy-ras, kurio juodas raištis ant akies buvo tapęs savotišku Izraelio karo ir taikos simbo-liu, širdies smūgio ištiktas mirė spalio 16 d. Jis buvo 66 metų amžiaus.

Velionis palaidotas savo gimtinėje, Nahalal, Galilėjos kalnelyje, kur jis gimė 1915 m. ir augo. Jis buvo pirmasis vaikas, gimęs Degania kib-buce (kolūkyje) ir priklausė Izraelio taip vadinamai Sa-bra kartai, gimusiai Izraelyje. Kiti Izraelio veikėjai dau-giausia yra gimę kituose kraštuose ir tik apsigyvenę Izraelyje, kai buvo sukurta valstybė.

Paskutinį kartą Izraelyje jis buvo girdimas per TV po to, kai buvo nušautas Egipto prez. Sadat. Tada jis pasida-lijo savo prisiminimais apie prez. Sadatą, su kuriuo jam teko darbuotis, ruošiant su-tartį tarp Izraelio ir Egipto,

vadinamą Camp David sus-tarimais.

Gen. Dayano vardas iškilo karų su arabais metu. 1956 m. jis vadovavo Izraelio ar-mijos 100 valandų žygiui per Sinajaus dykumą į Suezio kanalą. Dar labiau iškilo bū-damas gynybos ministru 1967 m. kare, bet 1973 m. jo populiarumas krito, kai ara-bai užpuolė Izraelį žydu šventės metu ir gen. Dayan buvo kaltinamas, kad Izrae-lis nebuvo tam pasiruošęs.

Pasitraukęs iš kariuome-nės, Beginui atėjus į valdžią, jis buvo užsienio reikalų mi-nistru. Iš tų pareigų pasi-traukė, trumpam buvo sugri-žęs į politiką, sukurdamas savo partiją, bet mažai su ja laimėjo. Vėliau buvo atsidė-jęs memuarų rašymui ir ar-cheologijai. Savo akies jis neteko 1941 m. Sirijoje, ko-vodamas alijantų pusėje.

Daugelis pasaulio dignito-rių dalyvavo jo laidotuvsė. Pasaulio spauda apie jį pa-lankiai rašė, net ir arabai, kurie tvirtino, kad arabų pasaulyje jis buvo nekenčia-mas, bet jis kalbėjo arabiš-kai, buvo jautrus arabų rei-kalams — ir buvo didesnis realistas nei Izraelio premje-ras Begin.

Philadelphia. — Vietos AFL-CIO taryba organizuoja generalinį streiką, jei miesto švietimo taryba nesiims už-baigti mokytojų streiko. Phi-ladelphijos mokytojus, kurie jau streikuoja daugiau kaip mėnuo, remia visos Ameri-kos mokytojai.

BREŽNEVAS PASVEIKINO MUBARAKĄ

Maskva. — Tarybų Sąjun-gos vadovas Leonidas Brež-nevas pasiuntė telegramą naujam Egipto prezidentui Hosni Mubarakui, pasveikin-damas jį su išrinkimu.

Telegramo jis užtikrino prez. Mubaraką, kad Tarybų Sąjunga visados supras ir parems jo pastangas page-rinti abipusio santykiams, siekiant teisingos taikos Vi-duriniuose Rytuose.

Kaltina CIA

San Francisco. Čia teis-me užvesta byla prieš Fede-ralinę vyriausybę reikalauja daugiau kaip \$63 milijonų kompensacijos, kaltinant, jog valstybės departamentas ir CIA yra atsakingi už kulto žudynes Guyanos džiunglėse 1978 m. Sakoma, jog kultin-kų kunigas Jones buvęs samokse su CIA, eksperi-mentuojant žmonių proto kontrole.

Bylą iškėlė gyvi išlikę kul-tininkai ir kai kurių masiniai nusižudusių kultininkų gi-minės. Byloje sakoma, kad valstybės departamentas ir CIA galėjo tą tragediją su-stabdyti, bet nesėmė žygių, nors turėjo pakankamai ispė-jimų.

PREZ. REAGAN SUSITIKO SU PRANCŪZIJOS PREZ. MITTERANDU

Prez. Reagan susitinka su Prancūzijos prezidentu Francois Mitterrand ant prancūzų fregatos de Grasse denio, Yorktown, Va., kur buvo paminėta 200 m. sukaktis nuo britų pasidavimo.

Williamsburg, Va. — Čia minint 200 metų sukaktį, kai, prancūzų padedami, Amerikos revoliucionieriai sumušė britus, kas turėjo lemiamos reikšmės Ameri-kos revoliuciniame kare, su-sitiko JAV ir Prancūzijos prezidentai ir keliomis pro-gomis pasitarė bendrais klausimais.

Pirma jie buvo susitikę ant prancūzų fregatos De Grasse denio ir tęsė pasitarimus laive, kuris pavadintas pran-cūzų admirolo grafo de Grasse vardu. Tai tasai ad-mirolas 1781 m. spalio 19 d. užtikrino Amerikos revoliu-cionierių pergalę, užkirsda-mas kelią britų laivynu pa-galbon ateiti lordo Cornwallis vadovaujamiems britų da-liniams.

Vėliau prezidentai buvo susitikę pietų metu ištaikn-gose Colonial Williamsburg Lodge, kur vaišino prez. Reagan. Tenai prez. Reagan, kalbėdamas apie JAV-Prancūzijos draugystę, pareiškė,

Graikai išsirinko socialistą

Atėnai. — Parlamento rin-kimuose laimėjo Graikijos opozicija — socialistai, už-baigdami 35-erius metus tru-kusį provakarietiško konser-vatorių valdymą.

Andreas Papandreou vado-vaujamas Pasok-Panhelenų Socialistų "Judėjimas gavo daugumą balsų. Parlamente jis turės 176 atstovus, lygi-nant su 109 konservatyviųjų naujųjų demokratų atsto-vais.

Būsimasis Graikijos prem-je-ras, buvusio premjero George Papandreou sūnus, paa-iškėjęs rinkimų rezulta-tams, pareiškė, kad jo sieki-mas yra pagerinti tautos gerbūvį, pakelti tautinę savi-garbą ir įvesti socialinį tei-singumą. Jis kvietė visus prie bendro darbo, siekiant tų tikslų.

Sis socialistų laimėjimas gali atnešti didelį pasikeiti-mų ir Graikijos užsienio poli-tikoje. Partijos programa pa-sisako prieš Graikijos daly-vavimą NATO ir Europos Bendruomenėje bei siekia panaikinti amerikiečių bazes Graikijoje.

Teheran. — Irano prezi-dentas paskyrė ministru pir-mininku dr. Ali Akbar Vela-yati, 36 m. amžiaus. Jis yra studijavęs mediciną Tehera-ne, o ją Amerikoje baigęs.

Andreas Papandreou

Kviečia gelbėti badaujančius

Roma. — Čia netrukus prasidėsiančios Jungtinių Tautų sponsoruojamos pir-mosios World Food Day kon-ferencijos proga du Nobelio premijos laureatai spaudos susitikime priminė, kad pa-saulyje esama 500 milijonų badaujančių žmonių.

Amerikietis prof. George Wald ir britas prof. Maurice Wilkins kalbėjo už tą 54-ų Nobelio laureatų grupę, kuri šiemet birželio mėn. buvo išleidusi manifestą, kviečiant prie lygaus maisto išskirsty-mo pasaulyje. Jie tvirtino, kad, bendrai paėmus, pasaulyje maisto užtenka, tik rei-kia surasti būdus, kad jis pasiektų visus alkstančiuo-sius.

Memphis. — Čia teisiamas buvęs dainininko Elvis Pres-ley gydytojas. Jis kaltina-mas, kad prirašydavęs daini-ninkui perdaug narkotikų. Autopsiją daręs gydytojas Norman Welssman teisme liudijo, jog velionio kūne rasta įvairių vaistų dešimt kartų daugiau, negu norma-liai reikėtų.

Maskva. — Besilankan-čiam Palestinos laisvės orga-nizacijos vadui Yasirui Araf-atui, kurį priėmė Brežnevas ir kiti aukšti Tarybų Sąjun-gos pareigūnai, buvo prane-šta, kad jo vadovaujamai organizacijai suteikiamas pil-nas diplomatinis statusas. Anksčiau PLO buvo akredi-tuota prie Afro-Azijos solida-rumo komiteto, o nuo dabar bus prie TSRS užsienio rei-kalų ministerijos.

Mexico City. — "Proceso" žurnale atspausdintas inter-viu su Kubos prez. Fidelio Castro, kuris pareiškė, jog bet kokių pretekstu įvykdy-tas užpuolimas ant Kubos priverstų prie didelio karo. Castro kritikavo prez. Rea-gano politiką Lotynų Ameri-koje.

NEPAMIRSKIME PASUKTI LAIKRODŽIUS ATGAL

Veik visose valstijose įves-tas "daylight saving time", kuris bus pakeistas į "stan-dard time" šį sekmadienį, 2 val. ryto, spalio 25 d. Tai reiškia, kad šį šeštadienį, einant miegoti, reikia pasuk-ti laikrodžius vieną valandą atgal.

TIKINČIAJAM IR ATEISTUI

MES — ATEISTAI

J. MACIULIS
Vilniaus universiteto docentas

„... Daugelis mūsų amžininkų nemato arba atvirai atmeta ... ryšį su Dievu“. Šią frazę randame viename iš II Vatikano susirinkimo (1962-1965) paskelbtų dokumentų.

Negaleidama nuneigti, kad ateizmas tampa masiniu reiškiniu, bažnyčia kovoja su juo kaip įmanydama. Ji visokeriopai aukština religiją ir žemina ateizmą.

Zinoma, bažnytininkai tai daro atsižvelgdami į pasikeitusias sąlygas, į didėjantį ateizmo populiarumą. Štai neseniai Lietuvoje išleistame katekizme nurodomos tokios netikėjimo priežastys: nepakankamas religijos pažinimas, nepagrįstas tikėjimo esmės tapatinimas su netobulais jo išpažinėjų poelgiais, nesidomėjimas dvasinėmis problemomis, pasitenkinimas šio pasaulio malonumais, įvairūs iškačiavimai ir pan.

Reikia pastebėti, kad toks ateizmo apibūdinimas yra daug švelnesnis, negu buržuaziniai laikais išleistame katekizme. Pastarojo autorius vyskupas K. Paltarokas, nesivaržydamas charakterizavo netikinčiuosius biblinės psalmės žodžiais: „Tik bėprotis tarė savo širdyje: „Nėra Dievo“.

Ir dabar nesiskaito su žodžiais, apibūdinanti ateistus, lietuviškųjų Vatikano radijo laidų autoriai, seniai praradę ryšį su gimtojo krašto žmonėmis, neįsivaizduojantys jų tikrųjų minčių ir nuotaikų. Pavyzdžiui, vienoje laidoje, atsakydami į klausimą „Kodėl yra galimas „ateizmas“, pastarojo priežastį jie ieško žmonių karjerizme, egoizme, silpnuose protiniuose sugebėjimuose, tinginytėje, puikybės...“

Ką gi, kiekvienas žmogus, prisimindamas kiek yra ateistų tarp labiausiai išsilavinusių, visuomenės pagarbos nusipelnusių mūsų visuomenės narių, gali spręsti apie tokios charakteristikos objektyvumą bei teisingumą.

Remdamasis mokslinė visuomenės samprata, pamėginsiu atskleisti tikrąsias priežastis, dėl kurių atsirado religija ir dėl kurių ji nyksta, kas lemia ateistinių pažiūrų įsitvirtinimą žmonių sąmonėje.

Svarbiausia — socialinės sąlygos

Mokslu požiūriu religija yra socialinis reiškinys. Ji atsirado tolimos žmonijos raidos pakopose. Religiniai vaizdiniai (tikėjimo dievais, dvasiomis, jų poveikiu žmogui ir pan.) fantastiškai atspindėjo žmogaus begėjiškumą — iš pradžių prieš gamtos, o vėliau ir visuomenės jėgas, bei žmogaus siekimą kaip nors įvaldyti jas. Išnaudotojiškoje visuomenėje (vergvadinėje, feodalinėje, buržuazinėje) žmogaus socialinį begėjiškumą ir poreikį ieškoti išeities religinėje iliuzijoje palaikė klasinė sprespauda ir stichiška visuomenės raida. Labai vaizdžiai šią mintį yra atskleidęs V. Leninas analizuojuodamas kapitalistinę visuomenę.

Zinoma, ir kapitalistinėje visuomenėje dėl mokslo bei technikos pažangos, plečiantis revoliucinio darbo žmonių judėjimui ir didėjant marksistinės minties įtakai, žmonės atsikrato religijos, užima ateizmo pozicijas. Ši reiškinį dabar matome daugelyje šalių, ypač kapitalistiniuose Vakarų Europoje.

Tačiau tik socialistiniai gamybiniai santykiai, besiremia visuomenine gamybos

priemonių nuosavybe, pašalina klasinę sprespaudą ir išnaudojimą, įgalina planingai krypti visuomenės raidą plačiosioms masėms reikalinga linkme. Tai panaikina pagrindines religingumo priežastis. Visuomeninis procesas žmonėms nustoja būti nesuprantama ir svetima jėga, kuri sukelia ir palaiko religinius vaizdinius ikisocialistinėse formacijose.

Ateizmo plėtotę socializmo sąlygomis skatina ir kiti veiksniai, susiję su socialistiniais santykiais. Augančios gamybinės jėgos sudaro sąlygas pajungti gamtą visuomenės interesams. Sparčiai didėja žmonių išsilavinimas ir kultūra, o tai ne tik išlaisvina jų sąmonę iš religinių vaizdinių, bet ir formuoja teisingą pasaulio supratimą, įprasmina jų gyvenimą. Prieš trejetą metų atlikti sociologiniai tyrimai parodė, kad beveik 89 procentai Lietuvos gyventojų, baigusiu aukštąjį mokslą, laiko save ateistais.

Labai svarbu yra tai, kad socializmas užtikrina visiems piliečiams sąžinės laisvę, t. y. religinių tikėjimų ir ateizmo laisvę. O juk visų buržuazinių konstitucijų deklaruoja „sąžinės laisvę“, kaip pažymėjo K. Marksas, „yra ne kas kita, kaip tik visų galimų religinės sąžinės laisvės rūšių toleravimas“.

Zinoma, palankios sąlygos ateistiniams įsitikinimams formotis dar nereikia, kad visais atvejais taip ir atsitiktų. Kiekvienas žmogus turi savo individualų gyvenimą. Kiekvienas savotiškai, priklauso nuo auklėjimo, išsilavinimo, kolektyvo, kuriam dirbo, šeimos ir t. t., priima ir pergyvena bendras visoms socialines sąlygas. Žmogaus pasaulėžiūra — tai gamtamokslinių, socialinių, politinių, teisinių, dorovinių, estetinių, filosofinių pažiūrų bei įsitikinimų visuma. Vadinasi, ir ateistinių pažiūrų formavimosi negalima atskirti nuo šios visumos, nuo socialinės asmenybės pozicijos pobūdžio. Todėl kiekvienas žmogus kelias į ateizmą yra skirtingas. Tačiau taip pat nesunku pastebėti ir kai kuriuos dėsningumus.

Panevėžio aviacijos sporto klube dirba, mokosi sklandymo, aviamodelizmo 250 panevėziečių. Miesto apylinkių padangė kasdien ražo sklandytuvai. Vien pernai sklandytojai išbuvo ore 2300 valandų ir nuskrido daugiau kaip 30 tūkstančių kilometrų. Entuziastai patys įsirengė techninę bazę, kurioje organizuojamos jaunųjų sklandytųjų sąjunginės varžybos. Klubas jau paruoš 19 sporto meistrų, daugiau kaip 50 pirmaatskyrininkų.

Nuotraukoje: **Klubo vėteranas, Lietuvos Žemės ūkio projektavimo instituto Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotojas, TSRS SPORTO MEISTRAS Liudas Ramanauskas.** A. Dilio nuotrauka

Tarybų Lietuvos sostinėje susirinko į savo šventę nagingiausi meistreliai iš Klaipėdos ir Kauno, Panevėžio ir Vilniaus, Šiaulių ir kitų respublikos miestų ir rajonų. Kutuzovo aikštė mirgėjo asočiais, medžio drožiniais, lotviesėmis, juostomis. Respublikinei meno verslų mugėi liaudies meistrai, „Dovanos“ susivienijimo kolektyvas pateikė dešimt tūkstančių buičiai skirtų dirbinių. Neišėsi iš mugės tuščiomis, kai siūlo prekes žemaičių Jonis Jomarkininkas, smagiai groja muzikantai, nešykštėti ragina etnografinio ansamblio dalyviai.

Nuotraukoje: **Prigūžėjo sostinės Kutuzovo aikštėje meistrų ir žiūrovų.** A. Sabaliausko nuotrauka

PO VIENU STOGU

Ką duoda ekonomikai socialistinis ūkininkavimas

Kaune, Pramonės statybos projektavimo institute, ant sienos kabo didžiulis planas. Stačiakampiai ir ovalai, štrichai ir susipynusios linijos žymi jame reikšmingiausio miesto Žaliakalnio pramonės mazgo įmones ir magistrales, požemines komunikacijas, žališios architektūros statinius.

Mano pašnekovas — instituto vyriausiasis architektas Feliksas Sakalauskas — vienas iš didelio būrio šio pramonės komplekso kūrėjų. Jis pasakoja, kad neperseniausiai šiose vietose dar tvyrojo priemiesio dykvietės. Šiandien čia — trisdešimt automatizuotų ir mechanizuotų įmonių, duodančių trečdį miesto pramonės produkcijos. O šie pramonės milžinai užima labai nedidelį, ir 300 hektarų nesiekiantį plotą.

Žaliakalnio pramonės mazgo — pats moderniausias kompleksas, išaugęs Tarybų Lietuvoje. Siekiami efektyviai panaudoti kapitalinius įdėjimus, projektuojai ėjo nauju, neprimintu keliu. Daugeliui įmonių buvo suprojektuotos bendros pagalbinės tarnybos — energetinis ūkis ir remonto bazės, požeminių komunikacijų linijos, keliai.

— Sukoncentravus bendras tarnybas, net nedidelius atskirų žinybų gamybinius cechus, pavyko sutaupyti daugiau kaip pusantro šimto hektarų miesto teritorijos, — aiškina F. Sakalauskas. — Vietoj 93 atskirų korpusų, kuriuos buvo galvojama čia statyti, prireikė tik dvidešimt keturių. Taip, aš nesuklydau: tik dvidešimt keturių, nors įmonių, kaip minėjau, turime daugiau. Mažesni gamybiniai pastatai, nors ir skirtingų žinybų, buvo blokuojami į vieną kompleksą. Ir, atrodo, neapsirikome. Saikysime, paskirstome mažai — Alytuje, Utenoje, Kapsuke.

Panašiu principu, leidžiančiu sumaniai panaudoti socialistinio ūkininkavimo privatumus, išvengti žinybinių barjerų, dabar statomi visi naujieji pramonės mazgoi — Alytuje, Utenoje, Kapsuke.

R. Česna

ATEINAM, ATEINAM...

Siemiet į Vilniaus universiteto žurnalistikos specialybės pagrindinį (stacionarinį) skyrių priimta 39 studentai. Susirinko jie iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Palangos, Alytaus, Kaišiadorių, Anykščių, Ukmergės, iš daugelio kitų respublikos miestų ir miestelių. Būsimieji žurnalistai mokysis specialybės penkerius metus, jiems mokama stipendija nuo 40 iki 60 rublių — beveik trečdalis vidutinio tarnautojo atlyginimo.

Maždaug pusė tiek žmonių netrukus pradės studijas neakivaizdiniu būdu. Jie, dirbdami redakcijose, įmonėse bei įstaigose, mokysis savarankiškai, du kartus per metus laiks egzaminus universitete. Po to jiems irgi bus išduoti žurnalistų diplomai.

Susidomėjimas žurnalistikos specialybe pastaraisiais metais labai padidėjo. Lietuvoje dabar įsina daugiau kaip 50 respublikinių laikraščių ir žurnalų, 49 miestų ir rajonų laikraščiai, leidžiama apie 40 įmonių, įstaigų bei organizacijų daugiatairazių laikraščių. Beveik 2000 žmonių dirba televizijos ir radio sistemoje.

Universiteto žurnalistikos katedros vedėjas docentas L. Žeimantas pranešė, kad nuo 1949 metų, kai buvo įsteigta katedra, šią specialybę baigė apie 800 žmonių. Iš 1200 Lietuvos TSR žurnalistų Sąjungos narių daugiau kaip tris ketvirtadalius sudaro universiteto auklėtiniai.

Daugelis jų aktyviai bendradarbiauja užsienio lietuvių spaudoje. Žurnalistikos katedroje skaitomas pažangios užsienio lietuvių spaudos istorijos kursas.

Lietuvos Telegramų Agentūra ELTA kartu su universiteto žurnalistikos katedra paskelbė konkursą geriausiems būsimųjų žurnalistų rašiniui apie Tarybų Lietuvos jaunimo gyvenimą. Šie rašiniai bus siunčiami tiksliai „Laisvei“ ir „Vilniai“.

Taip universitete ugdomi talkininkai pažangiajai užsienio lietuvių spaudai.

Eglė Bučelytė

PRANAS KARLONAS

Netikėtas reginys

Netikėtai save pamačiau Tokį seną, bejėgį... Aš ėjau Vilniaus

miesto gatve

Ir ieškojau suoliuko prisėsti. O paskui, ji suradęs, Pailsėjau nedaug

— O žmogau, Ir prašiau: — O žmogau,

Tu parodyk man kelią, Kuriuo aš į Vilnių Kadais atėjau.

Būk geras, žmogau, Nes jau laikas sugrįžti Ir ten, Tą aukštą su kryžiais kalnelį, Praturtint ir savo Liūdna atmintim...

***

Neskauda, kai trypia šešėlių, Mėto į akmenį, Bando perkirsti kardu. Šešėlis lipa Šešėlis lipa

Ant trypančių kojų, Atsigula ant akmenų Ir kardo.

Tačiau išgirdęs, Kad šitas šešėlis Gal — o pikto! — Gal — o negero! — Žmogaus — Oi kaip suskaudo širdį...

Parkritau ir raudojau.

PASAULINIO MOTERŲ KONGRESO DALYVĖMS

Laiškas Pasauliniam Moterų Kongresui, įvykusiame Prahoje spalio 8-13 dienomis, kur buvo atstovaujamos 124 šalys ir daug tarptautinių organizacijų.

Brangios bičiulės! Nuoširdžiai sveikinu jus, kongreso dalyves, ir jūsų asmenyje šimtus milijonų moterų, kurioms jūs atstovaujate.

Dabartinėje visuomenėje moterų vaidmuo neišmatuojamai išaugo. Jos ne tik atsakingos už kartos ateitį, bet ir įneša neįkainojamą indėlį į visas be išimties dabartinio visuomeninio, ekonominio ir dvasinio gyvenimo sferas.

Jūsų susitikimas — didelės politinės reikšmės įvykis. Kongreso devizas — „Už lygybę, nacionalinę nepriklausomybę ir taiką“ — į bendrą formulę jungia svarbiausius tautų kovos šūkius.

Paastrėjusios tarptautinės padėties sąlygomis taikos lozungas įgauna ypatingą reikšmę. Mūsų metu taika tapo tikrai visuotiniu turtu. Kaip tik taikos sąlygomis gali būti įgyvendintos visos žmonių geriausio gyvenimo, šviesios ateinančių kartų ateities viltys ir lūkesčiai. Šiandien svarbiausias uždavinys — padaryti viską, kad nebūtų panaudotas branduolinis ginklas, pašalinti pasauliui iškylusį karo pavojų, apginti pačią gyvybę.

Moterys visada, visais laikais ir bet kuriame Žemės kampelyje jautriau pergyvendavo nelaimes, kurias neša karas. Moterų, visų darbo žmonių pečius sunkia našta slepia ginklavimosi varžybos. Daugelyje šalių jos sukelė sunkių socialinių padarinių — nedarbą ir infliaciją,

dėl jų uždarnos mokyklos ir ligoninės, vaikų įstaigos. Didžiulės lėšos, kurios išleidžiamos mirtį nešančio ginklo gamybai, galėtų būti panaudotos aktualioms problemoms spręsti tautų interesais. Dėl to visiškai dėsninga, kad moterys vis aktyviau įsijungia į mūsų planetoje besiplečiantį masinį judėjimą prieš ginklavimosi varžybas, už taiką ir tarptautinį saugumą.

Tarybų Sąjungoje moteris — laisva ir pilnaties visuomenės pilietė, aktyviai ir oriai dalyvaujanti tvarkant valstybės reikalus. Tarybų Sąjungoje sudaromos visos sąlygos — materialinės, socialinės, dvasinės, — kad moterys galėtų derinti motinystę su aktyviu dalyvavimu įvairiose gamybinės ir visuomeninės veiklos, mokslo, kultūros srityse.

Tarybų Sąjungane nenukrypstamai ir nuosekliai kovoja už taiką, tarptautinio įtempimo mažinimą, už draugystės ir bendradarbiavimo santykius tarp tautų. Tokią prasmę turi Tarybų valstybės politika ir Taikos programa devintajam dešimtmėčiui, priimta TSKP XXVI suvažiavime, kurią mes tvirtai ir atkakliai įgyvendiname.

Linkiu, brangios bičiulės, sėkmės jūsų kongreso darbe, toliau kovojant už taiką, moterų politines teises ir lygiateisiškumą, už socialinę pažangą.

L. Brežnevus
Vilniaus „Tiesa“

400-asis koncertas

Prieš prasidedant vasarai Vilniaus miesto medicinos darbuotojų klubas pakvietė sostinės gyventojus pasiklausyti gydytojos oftalmologės Janinos Zvirblytės-Cepinskiinės šališkam dainų. Lietuvos radijo diktoriaus Juozas Šalkauskas, vedantis vakarą, pranešė, kad tai 400-asis dainininkės koncertas.

Gydytojos profesija ir daina. Ar tai atsitiktinumas? ... Mokykloje į sceną užbėgo juodeplaukė septynmetė, laudinori. Juk prieš ją — viši mokyklos mokiniai ir mokytojai. Ką dainavo, dabar neprisimenu, bet plojimų audra ilgai skambėjo ausyse. Tai galbūt ir buvo Janinos Zvirblytės pirmasis debiutas. Pirmasis iš keturių šimčių. Pirmąsias dainas. Tuomet tėviškėje skambėjo rykų aukštųjų tarnų daina vakarais lituodavo pro langus, nuaidėdavo klonais. „Dainuoja Zvirblytė su savo dukra“, — atpažindavo kaimynai.

Baigusį vidurinę, Janina atvyko į Vilnių. Ką pasirinkti — dainą ar mediciną?

Pirmenybė atiteko baltam chalui — ji tapo Vilniaus valstybinio universiteto Medicinos fakulteto studentė. Ir dainos nepamiršo. Mokėsi vokalinio dainavimo. 1952 metais apgynė diplomą. Įsigijus gydytojos oftalmologės specialybę, ją paskyrė į Nemenčinės rajoninę ligoninę. Klek tada slapčia buvo

išlieta ašarų! Mergina norėjo likti sostinėje ir baigti vokalinio dainavimo kursą, bet perlejo į rankas specialistą. Janina Zvirblytė įstaukė į dainų įsigijimą. motociklą! Juo važinėjo į Vilnių studijuoti dainavimo meno.

Darbas dainai netrukė, daina dainą lydėjo.

1956 metais J. Cepinskiene pasikyrė dirbti Vilniaus miesto ligoninėje gydytoja oftalmologe, vėliau — akių ligų skyriaus vedėja. Daug gerų ir gražių žodžių susilaukė gydytoja. Jeigu pasklaidytume J. Cepinskienes pažį, rastume nemazda laisvų, kurluose žmonės rado apie jos jautrumą ligoniams, operacijoms, apie sugrąžintą šviesą. Tai tik menkuli atgarsis darbo, kurį atlieka šios patyrusios gydytojos rankos. Jai pripažinta aukščiausioji atestacinė gydytojos oftalmologės kategorija, ji yra neatsitinkanti vyriausioji Vilniaus miesto oftalmologė.

Aktyvi visuomenininkė, meno saviveiklos žymė.

Vokalistas repertuare — lietuvių liaudies dainos, rusų, ukrainiečių, klasikinė ir estradinė muzika. Jai kartais padeda dukra Janina, kuri nuėjo mamos pėdomis — pasirinko ne tik tą pačią profesiją, bet ir dainą pamėgo.

Alfredas GIRDIUSAS

Autoriaus nuotrauka

„SVYTURYŠ“

Su švente, mieli pedagogai!

Spalio 4-tą mokytojų diena-šventė Lietuvoje. Tai graži ir garbinga tradicija. Dienraštis "Tiesa" pateikia sekamus pavyzdžius, kaip ji yra sutinkama bei vertinama įvairiose vietose.

Kiekvienas šiandien mokytojai norėtų pasakyti pačius gražiausius, paties svaresnius žodžius, kad jie yra geriausių mokytojų sirdyse. Tai jį išmokyti skaityti, rašyti. Tai jį nuo nedrausmų pirmo iki subrendusio vienoliktoko išvesti kiekvieną išveste per vingiuotus takus, klaidžius, diobetus kelius. Žinome, kaip tai sunku, kiek reikia sveikatos, jėgų ir didelio tikėjimo savo auklėtinų vidinėmis galiomis, kol subrandinate žmogų — mūsų šalies pilietį, patriotą.

Dėkojame jums už tai, mieli mokytojai! Dėkojame, kad savo darbu puosiate gimtinę, seiate gerį ir groį, auklėjate mūsų vaikus.

Mokytojų dieną švenčia ir ikimokyklinių įstaigų pedagogai. Tai jie parengia tiksliausių vaikų ir didįjį mokslo kelią. Vilniaus 89-ojo lopšelio-darželio auklėja Danutė Paulaitienė jau daugelį metų moko, globoja mažuosius. Pamilo ją vaikai už jautrumą, gerumą.

Rudenį jos auklėtiniai jau eis į mokyklą.

Nuotraukos: Danutė Paulaitienė su parengiamosios grupės vaikais.

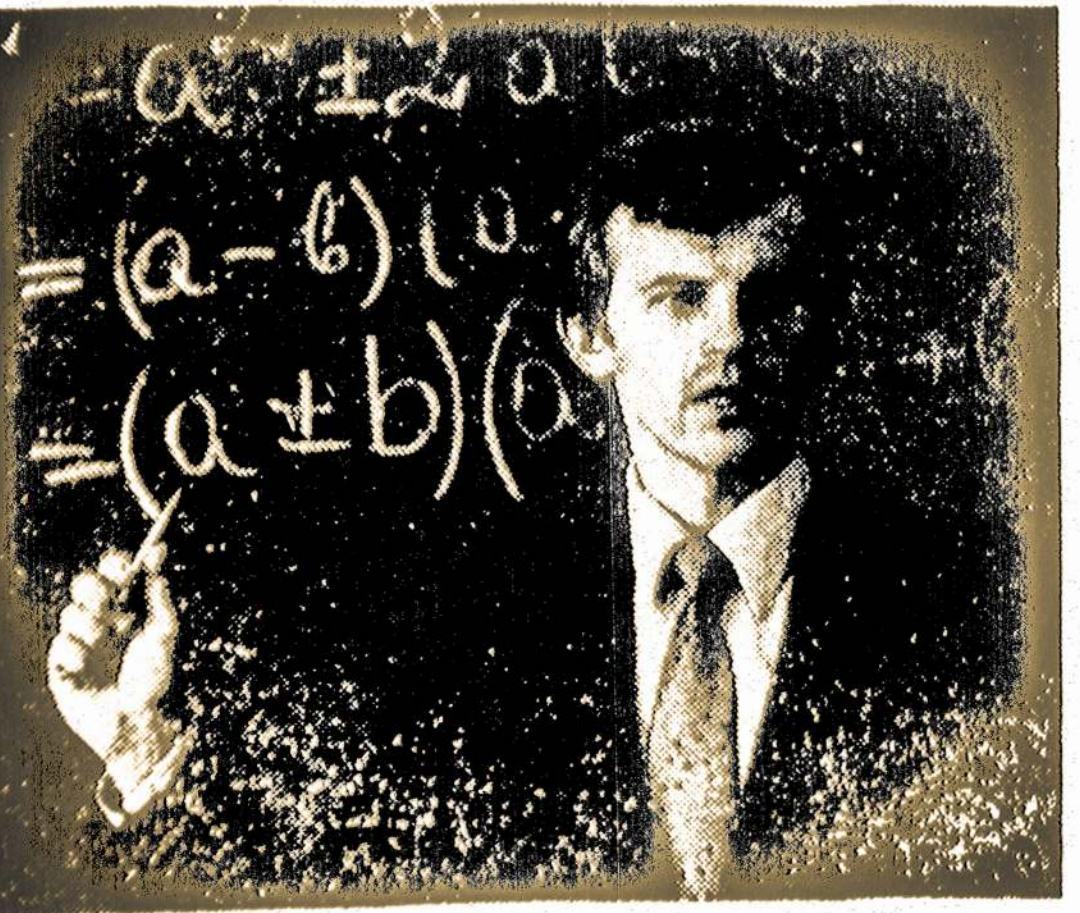
Irena Kačinskienė, Lietuvos TSR nusipelnusi mokytoja, dirba Panevėžio 7-ojos vidurinės mokyklos direktore. Ji suburti mokytojų kolektyvą, kuriame kiekvienas su didėle atsakomybe moko ir auklėja vaikus, ruošia juos gyvenimui, darbui.

Nuotraukos: Irena Kačinskienė.

„Visų gyvenimą busi dekingas Vilniaus 8-osios vakarinės mokyklos direktorei Janinai Urvelienei. Už žinias, už žmogiską šilumą, kuri apgaubiamas kiekvienas auklėtinis“, — laiške „Tiesa“, rašo vienuolis Stepas Kasčiūnas. Tokių padėkų šios mokyklos kolektyvo nariai gauna daug. Čia pedagogai viską daro, kad gamybininkai įgytų kuo daugiau dalykinių žinių, išmokyti gyvenimo išminties.

Nuotraukos: mokyklos direktorė Janina Urvelienė ir Lietuvos TSR nusipelnęs mokytojas, beveik 30 metų šioje mokykloje dėstęs matematiką, Ipolitas Bartasius.

Antanui Augauniui — tik pedagoginio darbo pradžia. Prieš dvidešimt metų jis baigė universitetą, ir dabar dirbi Kauno J. Aleksionio vidurinėje mokykloje matematikos mokytoju. Daug laiko jis skiria mokslinių užklausų vaikams.

Antanas Augaunius nuotraukos

San Francisco-Oakland, Cal.

Iš mūsų padangės

Spalio 3 J. ir K. Karosų pastogėje įvyko LLD 198 kp. susirinkimas. Susirinkimą atidarė F. Machulis, tvarkos vedėju išrinktas Juozas Karosas, M. Mozuraitienė skaitė praėjusio susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas, Finansų sekretorė K. Karosienė skaitė laišką iš „Vilnies“ prašantį „Vilnies“ ru-deniui \$15,000 fondui paramos.

Tenka prisiminti, kad šiuo tarpu mūsų LLD kuopos išdardė apytuštis, tačiau dauguma kuopos narių, sumokėdami kuopos vartininkai V. Taraškienėi savo laikraščių prenumeratas, prisidėjo ir parama „Laisvei“ ir „Vilniai“.

Nutarta sumokėti „Laisvės“ prenumeratą Lietuvos bibliotekai už metus laiko.

Pakviesta Ksavera Karosienė papasakoti savo kelionės įspūdžius iš Lietuvos. Ksavera ši kartą Lietuvoje pabuvojo dvi savaites. Ksaverai esant Lietuvoje ji daugiausia sužavėjo nepaprastą Lietuvos statybos augimą. Ji sakė buvusi dėkinga, gavusi progą pasižvalgti po Lietuvos naujusios statybos rajonus, kurie išaugo didžiuliai ir puikiai namų rajonai, gražios gamyklos ir kiti. Kalbėdama pabrėžė, kad šių dienų Lietuva sparčiai žengia progreso keliu.

Beje, Ksavera pranešė staigmeną apie savo draugę kalifornietę Margaret Hume. Jos kartu vyko į Lietuvą. Margaret sakė, kad ji pagidaujanti pabūvoti Lietuvoje ilgiau. Na ir gražuolė Margaret Hume, pasiekusi Lietuvą savo tėvams ir draugams Lietuvoje iškėlė surpyrą. Ji apsidėdė su Lietuvos vilniečiu Rymu Poškačiu!

Margaret Hume yra baigusi Kalifornijos Stanford universitetą su aukštais atsižymėjimais advokatūros moksle. Mes Margaretos bičiuliai tegalime jai palinkėti tik daug, daug sėkmės, laimės ir

viso geriausio jos naujam gyvenime Lietuvoje.

Alex Mugianio prisiminimai

Kastancija Mugianienė, prisimindama savo mylimą vyrą Alex Mugianį, kuris mirė prieš tris mėnesius, pakvietė LLD kuopos narius į restoraną pietums. Prie to, K. Mugianienė pateikė spaudos vartininkai V. Taraškienėi velionio A. Mugianio palikimą: \$500 „Laisvei“, \$500 „Vilniai“, \$300 San Francisco „People's World“ laikraščiui, \$100 Amerikos-Rusijos institutui, ir \$100 LLD 198 kuopai. Vardu kuopos narių nuširdi padėka K. Mugianienėi už pietus ir A. Mugianio svarbiems reikalams palikimą.

Gerbiamas svetys iš Lietuvos

Pradžioje spalio porai dienų San Franciske lankėsi didžiai gerbiamas svetys „Tėviškės“ draugijos pirmininkas P. Petronis. Jis sakė, kad jis su kitais turistais atvyko iš Kanados. Mielas svetys sakė buvęs patenkintas, kad jam pavyko proga pasižvalgti po San Francisco miestą.

Iš San Francisco svetys P. Petronis išvyko į New Yorką, ten turės progą ilgiau pabūvoti. Viso geriausio gerbiamai svečiui ir laimingos kelionės į Lietuvą.

Nesveikuojas

Appailėtina, kad mūsų šauni spaudos vartininkė, taip pat viena gerųjų renginių su pietumis darbuotojos Violetos Taraškienės šiuo metu sveikata sušlubavusi. Taraškienė šauni ir LDS vietinės kuopos sekretorė.

Anksčiau čia įvykdavo renginiai su pietumis, kurių daug kas pasigenda, deja be darbščios V. Taraškienės nebeįmanoma jų įvykdyti. Mes, Violet Taraškienės draugai bei bičiuliai nuosirdžiausiai linkime, kad jos sveikata greit, greit atsigrįžtų ir ji būtų sveika ir energinga.

M. B-tė

KURŠĖNAMS — 400 METŲ

Atjaunėję ir pasipuogę sukito Kuršėnai savo 400 metų jubiliejų. Ši sukaktis sutapo su Šiaulių rajono išvadavimo iš hitlerinų grobių 37-osiomis metinėmis.

Pokario metais Kuršėnų miestas smarkiai išaugo. Ne tik mūsų respublikoje, bet ir už jos ribų šiandien žinomas Daugelių statybinių medžiagų gamybinis susivienijimas. Dabar čia baigiamas statyti keraminių sieninių medžiagų gamybos kompleksas, jau įpusėta Pavenčių cukraus kombinato — vienos seniausių tokio pobūdžio įmonių mūsų respublikoje — rekonstrukcija. Miesto centre ir Daugelių gyvenamajame rajone iškilo nemaža daugiabučių gyvenamųjų namų. Siemet atvėrė duris dar viena, jau ketvirtoji mieste vidurinė mokykla, išaugo 45-oji miesto profesinė technikos mokykla, ruošianti kvalifikuotus kadrus statybinių medžiagų pramonėi.

Jubiliejaus proga spalio 6 d. Daugelių statybinių medžiagų gamybinio susivienijimo kultūros namuose įvyko iškilmingas susirinkimas. Pranešimą padarė Lietuvos KP Šiaulių rajono komiteto pirmasis sekretorius V. Budrikis.

Su švente kuršėniečius ir visus rajono darbo žmones nuosirdžiai pasveikino Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas A. Cesnavičius. Sveikinimo žodžius taip pat tarė rajono išvadavimo kovose pasižymėjusios buvusios 43-osios armijos karo veteranų tarybos pirmininkas, Šiaulių rajono garbės pilietis, dimisijos generolas majoras P. Stošvilis, Latvijos TSR Kuldgigos, Estijos TSR Piarnu ir Panevėžio rajonų, su kuriais šiauličiai lenktyniauja, atstovai, kiti svečiai.

Buvo pagerbtas žuvusių vaduotojų atminimas. Svečiai susitiko su darbininkais ir moksleiviais, aplankė Gulbinų miške atkurtą buvusios 43-osios armijos vadovietę, apžiūrėjo kuršėniečių liaudies meistrų kūrybos parodą.

ELTA

Viena amerikiečių kompanija, norėdama patikrinti darbo drausmę savo aluminėje elektrinėje, pasamdė privačią sekli, kuris įsidarbino tenai montuotoju. Stebėjimų rezultatai nelinksmi. Kai kurie stoties darbuotojai pusę darbo dienos praleidžia netoliese esančiame bare. Paplitę smulkūs grobstymai. Vienoje patalpoje kilo gaisras, bet signalizacija neveikė. Nukrito suktinio vamzdžio atrama.

Nors ir neturėdamos specialaus techninio išsilavinimo, seklys padarė išvadą, kad stoties nesilaikoma saugumo taisyklių ir bei kurią minutę gali išsiskirti avarija.

Ar jau prisidėjai „Laisvės“ vajeaus pasisiekimui? Jei dar ne — prisidėk!

Koks veidas, toks ir atspindys

Lietuviškieji nacionalistai šioje šalyje dar didžiuojasi turį palyginti gausią spaudą lietuvių kalba. Vis dar išėina laikraščiai, žurnalai, neperiodiniai leidiniai.

Bet patinka tai jiems ar ne — ši spauda gana sparčiai retėja. Reikšmės visai natūralus: savo daro laikas, to laiko reikalavimai ir realios sąlygos, tai, kad sensta tiek rašantieji, tiek skaitantieji.

Bet, mano manymu, svarbiausia yra kitkas: nacionalistinė spauda visų sparčiau sensta savo idėjomis bei būdu.

Pagrindinė idėja (jei čia iš vis šį žodį galima naudoti) yra labai paprasta: viskas, kas padaryta ir daroma dabartinėje Lietuvoje, yra bloga. Antra to medalio pusė: prieš karą Lietuvoje pieno upės tekėjusios tarp kieselius krantų, ir dabar Lietuvos žmonės lauką nesulaukia, kada gi atvyks geradariai iš užatlantės.

Tos spaudos būdas, kaip gerai žinoma, nemažiau primityvus. Rašant apie Tarybų Lietuvą, visiškai nesivaržant meluojama ir dezinformuojama, gi tada, kai rašoma apie pačios emigracijos reikalus — tiesiog turgaus žodžiais ir nieka malami priešin-gos grupelės ar grupuotės žmonės.

Natūralu, kad visa tai nieko bendro neturi su tikrąja spauda įprasta to žodžio prasme.

Tai puikiai mato ir pačios buržuazinės emigracijos jaunoji karta, kurios atstovus šios rūšies spausdintas žodis ne taip jau retai atpurto nuo... lietuviškumo.

Tai viename emigraciniame laikraštyje prieš kiek laiko patvirtino ne kas kitas, o labai prityręs ir plačiai žino-

mas antitarybinės, antisocialistinės propagandos veteranas Bronys Raila. Cituojame: „... kai kurie mūsų žemiausio lygio spaudos paistalai... kartais taip nuvilia mūsų jaunosios kartos veikėjus, jog jie su pasipiktinimu traukiasi iš bet kokio tautinio darbo dirvos“.

Būdinga, kad traukiasi ne tik jaunimas. Štai prieš kiek laiko pasitraukė Londone leidžiamas laikraščio „Europos lietuvis“ redaktorius K. Barėnas.

Teisingiau, ne pasitraukė, o pabėgo pačia tikriausia to žodžio prasme. Priežastis?

Pačio žemiausio lygio tarpusavio rietenos, kurios kartais labai iškilmingai vadinamos žodžiu „politika“.

Atsisveikinimo su redaktoriaus kėde žodyje Barėnas rašė: „Tiesą sakant, nebe mano amžiaus įtemptą darbą dirbti „Europos lietuvių“ ir dar dairytis, kuriame laikraštyje mieli ir brangūs viršininkai išdirbs mane taip, kad ir šuo nebeestų — nusuktų nosį šalin“. Reakcinė emigracinė spauda kaip veidrodys tikrai atspindi tą dvasią, kuri vyrauja tos spaudos atstovaujamos organizacijos: pasipūtima, kvailų grymasių, neapykanta Lietuvai.

Kaip žinia, „vaduotojų“ tarpe populiarūs tokie žodžiai, kaip „Kiaulė“, „galvijai“ (savo „kovos“ draugų adresu — o ką jau bekalbėti apie priešus!) — viso to leksikono neleidžia pakartoti paprasčiausias padarumas.

Prieš kiek laiko Vytautas Vardys rašė:

„Dažnai mūsų „politine“ veikla vadinama tai, kas iš tikrųjų yra pseudo politika, būtent, betikslė tarpusavio konkurencija (net kenkimas)

dėl vadovavimo, siekiant tapti vadu“.

Kaip tik ši tuščia tarpusavio kova, plūdimasis, dažnai jau labai senyvo amžiaus žmonių vaikiškas daugiau nei abejotinos garbės troškimas ir sudaro emigracinių reakcinių organizacijų „veiklos“ pagrindą. Tuo pačiu tai nulemia ir atitinkamos spaudos esmę. Visa tai žinant, kaip smagi autoironija skamba žodžiai, kuriuos tarė gana žinomas reakcionierių rašėva: „Lietuviškoji spauda (kokią spaudą jis čia mini nekalia abejonių — V. M.) turi gyvybinės reikšmės, nes joje atspindi mūsų veidas“.

Ką gi, su tuo tiesiog negalima nesutikti: koks veidas toks ir atspindys. Tikrai abu labai jau nepatrauklus!

Laimė, reakcionieriai ir jų spauda sudaro tik dalį lietuviškosios emigracijos bei leidybos Jungtinėse Valstijose ir apskritai Vakaruose.

Vladas Mikšys

JAUNOJI DEPUTATĖ

Komjaunuolė Laima Bacevičiūtė — Lazdijų rajono vartotojų kooperatyvo pardavėja. Praėjusiais metais ji pripažinta geriausiuoju jaunąja pardavėja, jai suteiktas socialistinio darbo spartuolės vardas. Laima — jauniausia Lazdijų miesto Tarybos deputatė, sveikatos apsaugos nuolatinės komisijos narė. G. Svitojaus nuotr.

Svečiuose ~ Švedijos vaikai

Rugsėjo 6—11 d. Tarybų Lietuvoje viešėjo grupė vaikų iš Švedijos. Jų viešnagė buvo tarsi atsakomasis vizitas: kaip žinoma, pernai Švedijoje vyko Tarybų Sąjungos dienos mūsų respublikos pavyzdžiu ir pagrindu, jose dalyvavo ir mažųjų smuikinių ansamblis iš Vilniaus M. K. Ciurlionio meno mokyklos. Kai „čiurlioniukai“ lankėsi ir koncertavo Švedijos šiaurės Selefteo mieste, jie čia susipažino su šio miesto vaikais, užsimezgė draugystė.

Ir štai Selefteo vaikai pas mus. Jų atvyko 16. Amžius — nuo 8 iki 13 metų. Tai pradinį ir vidurinį mokyklų moksleiviai, lenkiantys šokių mokyklą, kurioje jiems dėsto Eva Dachlgrem, buvusi balerina, ir jos duklė Sesilija. Jos abi irgi atvyko į mūsų respubliką. Jaunieji svečiai lankėsi Vilniuje, Kaune, Trakuose, susipažino su Tarybų Lietuva, su šimtais savo bendramečiais. Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos iniciatyva Švedijos vaikai koncertavo M. K. Ciurlionio meno mokykloje, Vilniaus 50-ojoje vidurinėje mokykloje, Kauno J. Gagarino pionierių rūmuose. Mažieji šokėjai iš Švedijos

buvo visur nuosirdžiai sutikti, vyko įspūdingi draugystės vakarai. Kokių tik pyragų ir kitų skanumynų neprišlagavo jaunieji svečiai!

Štai ką pasakė Eva Dachlgrem apie savo auklėtinių viešnagę mūsų respublikoje: „Lietuvių vaikų nuosirdumas, draugiškumas mus labai sujaudino, labai teigiamai atsiliepė mūsų vaikams. Mes sužavėti jų pionierių organizacija“. Kalbėdama apie jaunųjų švedų pasirodymus scenoje, Eva Dachlgrem pažymėjo, kad jiems didelė garbė koncertuoti tokioje šalyje, kurios baletas garsus visame pasaulyje. Jie laimingi, kad susipažino su respublika, kurioje taip labai rūpinamasi vaikų estetine auklėjimu. Evos ir Sesilijos sveikėnė, kokie yra šie svečiai tokioje mokykloje, kokie yra M. K. Ciurlionio meno mokykla.

Atsisveikinant Eva Dachlgrem pareiškė vilį, jog su „čiurlioniukais“ vėl susitiks, bet jau Švedijos žemėje. Be abejonės, Švedijos ir Tarybų Lietuvos vaikų draugystė tęsis.

OLGA TAMASAUŠKIENĖ

Jaunieji svečiai iš Švedijos Vilniaus 50-ojoje vidurinėje mokykloje.

R. Vilavičiaus nuotr.

JUDITA VAICIŪNAITE

Prisiminimas

Lyg alavijas medėji prieš saulę,
gėto galvelės siautulėj palangėj,
lyg kalavijas kybai, pats sau
kirsdamas juoda šešėlį, kai blankiai
brėžias šešėliai, kai nykios alėjos,
kai širdyje tau kulka iš alavo,
kai tu po žemem.....
.....jie privalėjo
būti, kuo buvo, jie nemelavo —
taurę išgėrė, jos neaplenkė,
sienas sprogdino, kad būtų šviesiau...
.....
gėto galvelės siautulėj palangėj
lyg alavijas medėji prieš saulę.

Tuopos

...gaila senamiesčio tuopų,
tuopų su kandžių izdais —
tartum driadės kvėpuotų,
oštų plaukais palaidais...

...medžiai, ant grindinio sverdinčys,
kris, kol diena apmieglos —
tuopų išpuvusios širdys
pilnos laukinės gelos...

...tai iš po kiuvio atšimpančio
tartum driadžių plaukai
driekias iš pėrcito šimtimčio
jau nerealūs pūkai...

Namai

...tą žvakės liepsną, serginčią
abu audro galiiu
spragėjimu, tą kuždesį drėgnų tamsų
lyg šiltnamy
tarp kambarinių slamančių vijoklinių
gelių,
tą lietu, beprotybės lietu
(o kaip pasiilgtai!),
tą žvakės virpesį žaibus, tą gyvastį ir dar
tą griausmą, drebinantį nervus, tas šaknis
į laiką,
žaių vijoklines šaknis nakty
priimk vardan
mylėjimo, kuris ramybės skliautų
neišlaiko...

VAJUS

GAVIMUI "LAISVĖ" NAUJŲ SKAITYTOJŲ IR
ATNAUJINIMUI UŽSIBAIGUSIŲ
PRENUMERATŲ

VAJUS PRASIDĖS RUGSĖJO 1 IR TĖSIS TRIS
MĖNESIUS IKI ŠIŲ METŲ LAPKRIČIO 30.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vajininkus ir
labai laukiame naujų vajininkų. Gerai susiorgani-
zuokime šiam darbui ir veikime su pirma vajuos
diena. Ropinkimės aplankyti kuo daugiausia namų
vajuos reikalu ir kalbinti žmones užsiskirti "Lais-
vę."

DOVANOS VAJININKAMS

1-ma \$50; 2-ra \$45; 3-čia \$40; 4-ta \$35; 5-ta \$30;
6-tą \$25; 7-ta \$20; 8-ta \$15; 9-ta \$12; 10-ta \$10.

KREDITAVIMO PUNKTAI

Kontestantams kreditavimo metodai tokie: už
naujus skaitytojus 1 punktas nuo 5 centų, už at-
naujintus prenumeratas 1 punktas nuo 25 centų.
Už aukas arba pelnus nuo parengimų 1 punktas
50 centų.

KREDITŲ UŽ AUKAS DUOSIME KONTESTAN-
TAMS (VAJININKAMS) TIK JEIGU JIE PATYS
PRIŠIUS PINIGUS. PINIGAI GAUTI PER KI-
TUS NEBUS KREDITUOJAMI VAJININKAMS.

\$20,000 FONDAS

Apart jeigu už prenumeratas ir skelbimus,
turime ieškoti kitokių šaltinių biudžeto sukėlimui,
kad "Laisvė" gyvuotų. Per šį vajų sieksime ir vėl
šiam svarbiui reikalui sukelti \$20,000 fondą. Tai
padarykime aukomis ir pelnu nuo parengimų.

Užsakykite "Laisvę"
Savo Giminėms Ar
Draugams I Lietuvą. Jie
Bus Jums Dėkingi Už Tą
Dovaną

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE
IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje \$12.00 metams, \$6.50 pusei metų.
Kanadoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų.
Lietuvoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų
Kitur užsieniuose \$15.00 metams, \$8.00
pusei metų.

Visais vajuos reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

DU ŠEŠTADIENIAI — DU SURPRIZAI

Spalio 10 d. Aido Choras tą
šeštadienį negalėjo turėti pa-
mokų, nes tą dieną pas mus
atvyko iš Tarybų Lietuvos
garbingi svečiai — "Tėviš-
kės" Draugijos pirmininkas
gen. Pranas Petronis ir Vil-
niaus akademinio operos ir
baletu teatro solistė Birutė
Almonaitytė.

Aidiečiai visuomet gražiai
sutinka svečius iš Tarybų
Lietuvos, taip pat buvo ir tą
šeštadienį. Aido choro šei-
mininkės paruošė gerus pietus.
Pasidarbavo Onutė Babars-
kienė, Nellie Ventienė, prie
kitų darbų pasidarbavo: Te-
sė Stočkienė prie vaišių pri-
sidėjo ir dirbo Karolis Ben-
deris. Pavašinti svečius, pri-
sidėjo Sofija Stasiukaitienė
Amilija Yuskovic, Onutė
Juozėnienė.

Nastė Buknienė pravedė
programą gražiai, pasveikino
mielus svečius ir paprašė
operos solistės Birutės Al-
monaitytės padainuoti. Ji pa-
dainavo keletą lietuvių liau-
dies dainelių.

Publika Birutė ilgai plojo.
Kadangi aidiečiai buvo
užimti darbais, tai svečių
garbei negalėjo padainuoti.

N. Buknienė paprašė Aido
choro mokytojos Mildred
Stensler ir Viktoro Bekerio,
kad juodu padainuotų. Vikto-
ras padainavo pora dainų.

Po dainų Nastė pakvietė
kelis veikėjus pakalbėti ir

svečius pasveikinti: Antaną
Bimbą, Ievą Mizarienę, Ele-
ną Jeskevičiūtę. Kalbėtojai
svečius pasveikino ir jiems
palinkėjo geros sėkmės lan-
kantis Amerikoje ir laimin-
gai sugrįžti į tėvynę Lietuvą.

Paskutinis kiek ilgiau kal-
bėjo Gen. P. Petronis. Jis
perdavė sveikinimus nuo
Lietuvos žmonių. Baigdamas
kelis mūsų veikėjus apdova-
nojo vertingais suvenyrais.

Po dainų ir kalbų tęsėsi
vaišės ir pasikalbėjimai.

Labai gaila, kad mūsų sve-
čiai turėjo mažai laiko New
York'e pabūvoti ir susitikti
daugiau lietuvių.

Spalio 18 d. šeštadienį,
Aidas susirinko į reguliarias
pamokas, nes turi gerai pasi-
ruošti dainuoti "Laisvės" me-
tiniame koncerte Lapkričio
8 d.

Dalyvavo visi aidiečiai. Po-
rai repeticijų negalėjo atvyk-
ti Adelė Lupsevičienė, nes ji
apsigyveno toli ir negali kas
šeštadienį atvykti. Adelė, ta-
čiau, turi pasirūpinti ir norą
dainuoti. Už nedalyvavimą
poroje pamokų save nusi-
baudė paaudodama Chorui
\$10.

Kaip visada, Choras dvi
valandas intensyviai mokėsi
dainuoti, o po pamokų pasi-
vaišino.

Praeitą šeštadienį Mečislo-
vas Hacinkevičius paminėda-
mas savo gimtadienį pavaži-

no choriečius geru maistu ir
gėrimais.

Aidietės šeimnininkės pa-
ruošė vaišes.

Mokytoja M. Stensler at-
nešė jos mamytės skaniai
paruoštų grybų.

Už Mečislovo sveikatą iš-
gertas tostas ir padainuota
ilgiausių metų ir apjuostas
tautiška juosta.

Tą patį vakarą prie vaišių
stalo sužinojome, kad Nellie
Shumbris neseniai taip pat
atšventė savo gimtadienį. Ir
jai padainavome linksmo
gimtadienio ir Nellie buvo
aprišta tautiška juosta.

Senesniais laikais Aido
choras buvo didelis, bet ne-
turėjo galimybės po pamokų
pasivašinti ir draugiškai pa-
sikalbėti Choro reikalais.

Dabar choriečiai turi labai
daug pasitarimų, nes reikia
pasitarti ir padirbėti apie
Aido choro ateinančių 70 metų
Jubilėjų paminėjimą.

Aido choras kviečia buvu-
sius aidiečius ir kurie galite
dainuoti ateikite, prisidėkite
prie draugiško kolektyvo.
Kitą pavasarį gegužės mėn-
sį atšvėsime Aido 70 me-
sukaktį.

Aidiečiai gerai žino ir su-
pranta, kad daug buvusių
Aido choriečių yra senyvo
amžiaus ir jau nebegali veiki-
me dalyvaui. Prašome pri-
siųsti sveikinimus ir paramos
pasiruošimui prie Choro su-
kakties.

Choristas.

"Laisvės" direktoriams

Pirmadienį, spalio 26 d., 2
val. po pietų įvyks "Laisvės"
Bendrovės direktorių posė-
dis Laisvės salėje, 102-02
Liberty Ave., Ozone Park,
N. Y. Dalyvaus visi.

N. Buknienė, sek.

Miami, Fla.

Mirė

Po ilgos ir sunkios ligos
spalio 2 d. mirė Julius Kras-
nickas, sulaukęs 93 m. am-
žiaus.

Velionis buvo gerai žino-
mas dainininkas solistas. Gy-
vendamas Miami vadovavo
čia vietiniam Aido chorui ir
pats jame dainavo. Velionis
mėgo dainą ir niekuomet
neatsisakė bent kur padai-
nuoti. Priklausė progresyvių
organizacijose ir buvo nuola-
tinis L. S. Klubu lankytojas.

Ilgai ir labai sirgo. Mirė
labai vienišas, giminių bei
artimų čia neturi ir mirė
senelių prieglaudoje. Jo pa-
laikai tapo sukrėmatuoti.

N. Ješmantienė

Varna, Bulgarija. — Tarp-
tautinė Žurnalistų Organiza-
cija ir Bulgarijos Žurnalistų
Sąjunga savo suvažiavime
čia išleido atsišaukimą į viso
pasaulio žurnalistus, kvies-
damos kovoti už taiką pasaulyje.
Suvažiavime buvo at-
stovaujama 32 kraštams.

"LAISVĖS" TRADICINIS METINIS

KONCERTAS IR BANKETAS

įvyks sekmadienį, lapkričio 8 d.

Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Koncerto pradžia 2 val.

Banketas apie 4 val., [tuoj po koncerto]

Viktoras Becker

Koncertą atliks solistai Aldona DeVetso (Klimaitė),
Amelia Young (Jeskevičiūtė), Victor Becker; taip pat
vietinis Aido Choras, vadovybėje Mildred Stensler.
Koncerto akompanistė bus buvusi Aido Choro vadovė
Aldona Anderson (Žilinskaitė). Auka \$12.

BRIEFS

Health Plan Administrator
Rita Somers said that she
was horrified at the sweep-
ing changes proposed for the
Social Security Act under
the 1982 Budget Reconcilia-
tion Bill, sponsored by the
Republicans and by Presi-
dent Reagan.

They say the nation's fif-
teenth — largest industrial
corporation, U. S. Steel, last
year earned a whopping \$261
million from its vast and
diversified operations.

A third community — Ber-
keley, California — joined
the ranks of American cities
calling on the Federal Go-
vernment to scale down mili-
tary spending and put the
money instead into domestic
social programs.

Gloria Helena Rey writes
in "World Press Review"
about Colombia's drug "Ma-
fia". She says that the un-
derground group controls an
annual income of "more than
\$1.6 billion from the sale of
marijuana and \$250 million
from cocaine."

"The burgeoning drug
traffic provides money for
everything from submarines
to islands, hotels, schools —
and even consciences," says
the writer, who adds that
the influence of the Colom-
bian Mafia "extends from
drug-exporting hotels on the
Colombian coast ... to the
politics that govern our
country."

Our chorus is busy prepa-
ring for "Laisvės" concert
and Aido's 70th anniversary.
Mildred read two letters
written for the album — one
from Ilena Brazauskas and
another from Adele Pacall.
Both very well written.

See you next Saturday.

Ilse

Melina Mercouri, the actress and politician, is campaigning in Athens as a candidate for re-election to Parliament.

CARLE PLACE, L. I.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

MANO MYLIMO GYVENIMO DRAUGO

Vincento Kazlauskas

Jis išsiskyrė iš mūsų tarpo 1961 m. spalio 25 d.
Gamta be jokio pasigailėjimo užgesino jo gyvybės
žiburėlį. Jis dar norėjo gyventi, dirbti dėl žmonių
gerovės. Lai būna ramu jam ilsėtis, o mes
neužmiršime jo niekados.

Vincento parašytos paskutinės eilutės, kurių
nebespėjo užbaigti, skamba taip:

Saulėlė šviečia, teka upeliai
Į plačią jūrą tykiai po valiai.
Gėlelės žydi, kvėpia žiedeliai
Gamtos grožyje puošias kalneliai...

Anna Kazlauskienė, gyvenimo draugė
Sūnus ir šeima